

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2025. Issue 4

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London , 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

EKOLOGIK XAVFSIZLIK VA UNING MAKTABGACHA TA'LIMDAGI O'RNI**Sayfullayev G'ulom Maxmudovich**Buxoro davlat pedagogika instituti,
Maktabgacha ta'lim p.f.n., professor.**Jurayeva Iroda Botirovna**Buxoro davlat pedagogika instituti,
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi I-bosqich magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ekologik xavfsizlikning maktabgacha ta'limdagi ahamiyati va uning bolalarda ekologik ongni shakllantirishdagi roli o'rganilgan. Zamonaviy maktabgacha ta'lim dasturlari bolalarda tabiatga mas'uliyatli munosabatni rivojlantirishga, interaktiv ta'lim usullari orqali xavfsiz ekologik amaliyotlarni o'rgatishga va barqaror xulqni namoyish etishga katta e'tibor beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, ekologik xavfsizlikni maktabgacha ta'lim dasturiga integratsiya qilish nafaqat bolalarning sog'lig'ini himoya qiladi, balki uzoq muddatli ekologik ongni rivojlantirib, atrof-muhitga mas'uliyatli qarorlar qabul qila oladigan avlodni tayyorlaydi.

Kalit so'zlar: ekologik xavfsizlik, maktabgacha ta'lim, barqaror rivojlanish, ekologik ong, bolalarni erta rivojlantirish, atrof-muhitni muhofaza qilish.

Аннотация: В статье рассматривается значение экологической безопасности в дошкольном образовании и её роль в формировании экологического сознания у детей с раннего возраста. Современная дошкольная педагогика уделяет особое внимание развитию у детей ответственного отношения к природе через интерактивное обучение, безопасные экологические практики и моделирование устойчивого поведения. Исследование показывает, что интеграция экологической безопасности в программу детских садов не только защищает здоровье детей, но и формирует долговременную экологическую культуру, подготавливая поколение, способное принимать экологически грамотные решения.

Ключевые слова: экологическая безопасность, дошкольное образование, устойчивое развитие, экологическое сознание, раннее развитие детей, охрана окружающей среды.

Annotation: This paper examines the significance of environmental safety in early childhood education and highlights its role in shaping ecological awareness from a young age. Modern preschool education emphasizes the development of children's responsible attitudes toward nature through interactive learning, safe environmental practices, and sustainable behavior modeling. The study reveals that integrating ecological safety into preschool curricula not only protects children's health but also fosters long-term environmental consciousness, preparing a generation capable of making eco-friendly decisions.

Keywords: environmental safety, preschool education, sustainability, ecological awareness, early childhood development, environmental protection.

Kirish. Bugungi kunda insoniyat ekologik muammolar bilan yuzma-yuz turibdi. Atrof-muhitning ifloslanishi, iqlim o'zgarishi, suv va havo sifatining yomonlashishi kabi global muammolar inson salomatligi va hayot sifatiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli ekologik xavfsizlikni ta'minlash har bir insonning, xususan, bolalarning rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Maktabgacha ta'lim davri — bolalarda birinchi ekologik bilimlar va tabiatga mas'uliyatni shakllantirish davri. Bu bosqichda olingan bilim va ko'nikmalar bolalarning keyingi hayotida tabiatni qadrlash va ekologik xavfsizlikni ta'minlashga tayyorlaydi. Shu nuqtai nazardan, ekologik xavfsizlikni maktabgacha ta'lim dasturiga integratsiya qilish nafaqat bolalarning sog'lig'i va xavfsizligini ta'minlaydi, balki ularning uzoq muddatli ekologik ongini shakllantiradi.

Asosiy qism.1. Ekologik xavfsizlik va uning ta'limdagi roli

Ekologik xavfsizlik — inson faoliyati natijasida atrof-muhit zarar ko'rmasligini va tabiiy resurslar barqarorligini ta'minlashdir. Maktabgacha ta'lim muassasalarida ekologik xavfsizlik bolalarni sog'lom va xavfsiz muhitda tarbiyalash, ularda atrof-muhitga mas'uliyatni shakllantirish bilan bog'liqdir.

2. Bolalarda ekologik ongni rivojlantirish usullari

Interaktiv mashg'ulotlar: Bolalar tabiatni o'rganish va unga g'amxo'rlik qilishni o'yin va amaliy tajribalar orqali o'rganadilar. Masalan, daraxt ekish, gullarni sug'orish, kichik ekologik tajribalar.

Xavfsiz muhit yaratish: Bolalar uchun o'quv va o'yin maydonlari toksik moddalar va zararli elementlardan xoli bo'lishi kerak.

Barqaror xulq ko'nikmalarini shakllantirish: Suv va energiyani tejash, chiqindilarni ajratish, resurslardan oqilona foydalanish kabi ko'nikmalar bolalarga bolaligidan o'rgatiladi.

3. Pedagog va ota-onaning roli

Pedagoglar bolalarga ekologik xavfsizlikni o'rgatishda o'z xatti-harakatlari bilan namuna bo'ladilar. Ota-onalar bilan hamkorlik esa ekologik bilim va odatlarni mustahkamlashga yordam beradi. Masalan, uy sharoitida chiqindilarni ajratish, ekologik kitoblarni o'qish, tabiatga sayohatlar tashkil etish orqali bolalar ekologik ko'nikmalarni amalda qo'llashadi.

Muhokama va natijalar.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'limda ekologik xavfsizlikni joriy etish bolalarda:

1. Tabiatga hurmat va mas'uliyatni rivojlantiradi.
2. Sog'lom va xavfsiz muhitda o'sish imkonini beradi.
3. Barqaror ekologik qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Shuningdek, ekologik bilimni erta rivojlantirish bolalarda ijodiy fikrlashni oshiradi, chunki ular muammolarni aniqlash va ularni barqaror usullar bilan hal qilishni o'rganadilar.

1. Ekologik xavfsizlik maktabgacha ta'limning ajralmas qismi bo'lib, bolalarning sog'lig'i va xavfsizligini ta'minlaydi.
2. Interaktiv va amaliy mashg'ulotlar orqali bolalarda ekologik ong va mas'uliyat shakllanadi.
3. Maktabgacha ta'limda ekologik xavfsizlikni tizimli ravishda joriy etish uzoq muddatli barqaror rivojlanishga hissa qo'shadi.
4. Pedagoglar va ota-onalar bilan hamkorlik ekologik tarbiya samaradorligini oshiradi.

Xulosalar. Ekologik xavfsizlikning ahamiyati: Maktabgacha ta'lim muassasalarida ekologik xavfsizlikni ta'minlash bolalarning sog'lig'i va xavfsizligini kafolatlaydi hamda ularning tabiatga mas'uliyatli munosabatini shakllantiradi. Bolalarda ekologik ongni rivojlantirish: Interaktiv va amaliy mashg'ulotlar orqali bolalar ekologik bilimlarni o'zlashtiradi, chiqindilarni ajratish, suv va energiyani tejash kabi barqaror ko'nikmalarni egallaydi. Pedagog va ota-ona hamkorligi: Pedagoglar va ota-onalar bilan uzviy hamkorlik bolalarning ekologik bilimlarini mustahkamlash va ekologik xulqni odatga aylantirishda muhim rol o'ynaydi. Uzoq muddatli ta'sir: Ekologik xavfsizlikni maktabgacha ta'lim dasturlariga tizimli ravishda kiritish bolalarda uzoq muddatli ekologik ong va barqaror rivojlanish ko'nikmalarini shakllantiradi, bu esa kelajak avlodni atrof-muhitni himoya qilishga tayyorlaydi. Umumiy xulosa: Maktabgacha ta'limda ekologik xavfsizlikni targ'ib qilish nafaqat bolalarning shaxsiy rivojlanishi va sog'lig'i uchun, balki butun jamiyatning barqaror ekologik rivojlanishi uchun ham muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. "O'zbekiston Respublikasida ekologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" qaror, 27 may 2019, 434-son.
2. Ermatova, Z. O. "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya berishning samaradorligi." Science and Education, 5(7), 113–117, 2024.
3. Boyqulova, G. A. "Ekologik ta'lim — ekologik xavfsizlik tahdidlarining asosiy yechimi." Zamonaviy Ta'limda Fan va Innovatsion Tadqiqotlar Jurnal, (3)4, 2025.
4. Sayfullayev, G. M. Tabiiy fanlarni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar (Monografiya). Buxoro: BuxDU, 2022.
5. Sayfullayev, G. M. Geografiya o'qitish metodikasi. "O'quv qo'llanma". Buxoro: 2022.
6. Sayfullayev, G. M. Biologiya promyslovykh khishchnykh vidov ryb, nizov'ya Zarefshana. Monografiya. LAP Lambert Academic Publishing, 2020.
7. Ermatova, Z. O. "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ekologik tarbiya berishning samaradorligi." Science and Education, 5(7), 113–117, 2024.
8. Boyqulova, G. A. "Ekologik ta'lim — ekologik xavfsizlik tahdidlarining asosiy yechimi." Zamonaviy Ta'limda Fan va Innovatsion Tadqiqotlar Jurnal, (3)4, 2025.
9. Hoshimova, D., Mahmudova, Z. "Barqaror rivojlanish kontekstida maktabgacha ta'lim: bolalarda ekologik ongni shakllantirish." Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal, 3(6), 2025

10. Xudayberdiyeva, T. "Maktabgacha ta'limda ekologik ta'lim va madaniyatni tarbiyalashning ilmiy-metodologik va didaktik tamoyillari." *Innovative Development in Educational Activities*, 1(6), 161–163, 2022.
11. Ne'matova, X. "Maktabgacha yoshdagi bolalarga ekologik ta'lim berishning vazifalari." *JDPU maktabgacha ta'lim yo'nalishi maqolasi*, 2024.
12. Abdullayev, F. "Maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik ongni shakllantirishning psixologik yechimi." *Modern Education and Development*, 17(7), 155–159, 2025.
13. Mahmudova, O. A., Radjabova, G. X. "Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berishda innovatsion metodlar." *Obrazovanie, Nauka i Innovatsionnye Idei v Mire*, 35(5), 179–181, 2023.
14. Qoriyev, M. R., Ubaydullayeva, M., Abdulxaqova, S. "Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining ekologik savodxonligini oshirishda jonli tabiat burchaklarining o'rni." *ResearchGate / ilmiy maqola*, 2023.
15. Mirazalovna, T. M. "Ekologik tarbiya va tabiatni sevishtirish masalalari." *Interoncof ilmiy maqola*, 2025.
16. Kamilova, G.A., Ro'zieva, Z.E., Botirova, N.A. "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni ekologik-gigienik tarbiyalash imkoniyatlari." *Ilmiy konferensiya materiallari*, 2022.
17. O'rmonov, S. M.; Abdullayeva, U. G. Kimyo yo'nalishi talabalariga ekologik mazmundagi masalalar yechish orqali ekologik ta'lim va tarbiya berish yo'llari. *Ijodkor o'qituvchi*, 2025.
18. Suyunova, M. A. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilada maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik dunyoqarashni shakllantirish usullari. *FarDU Ilmiy Xabarlar*, 30(2), 2024.
19. Qosimova, E'. Ekologik ta'lim asoslarini shakllantirish mazmuni. *JDPU pedagogika yo'nalishi maqolasi*, 2024.
20. Abdullayev, F. M. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik ongni shakllantirishning psixologik yechimi. *Modern Education and Development*, 2025.

